

Dokument nr. 8:70

(2003-2004)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg

Forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om å lage en samlet plan for eventuell bygging av vindkraftanlegg i Norge

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det har de siste årene vært en betydelig økt interesse for utbygging av vindmølleparker. Forslagsstillerne er positive til at man forsøker å få til en mer allsidig kraftforsyning, der man kan gjøre seg mindre avhengig av vannkraft. Utbyggingspotensialet for vindkraft har skapt interesse hos mange interessenter i samfunnet, deriblant deler av miljøbevegelsen og energiselskaper. Man påpeker spesielt fordelene med at vinden er en fornybar ressurs. Norskekysten er meget godt egnet for vindkraftverk, men til tross for dette er ikke vindkraft lønnsomt.

Samtidig er det betydelige usikkerhetsfaktorer som enkelte vil hevde i stor grad nøytraliserer fordelene av vindkraft som fornybar ressurs. Dagens vindmøller er meget store og veldig dyre i forhold til den mengden strøm som produseres. Forbrukerne er jo ikke villige til å betale hva som helst for strømmen de kjøper, noe fjorårets vinter ga et tydelig signal om. Med mer effektiv teknologi i fremtiden kan nok vindmøllene bli mer konkurransedyktige på pris, men det vil ikke berolige den delen av befolkningen som mener vindmøller er visuell foruretning. For eksempel kan det bli reist 1 600 vindmøller langs kysten fra Hammerfest til Vadsø, hvor hver vindmølle er mellom 70 og 100 meter høy, og med en rotordiameter på mellom 80-100 meter.

Mange vil også hevde at naturinngrepene ved bygging av vindmøller er vel så store og større enn

ved bygging av vannkraft eller småkraft, sett i forhold til mengden kraft som blir produsert. Det pekes også på at vindkraft knapt bidrar til effektbalansen. For eksempel er vanlige gasskraftgeneratorer på mellom 800 og 1 000 MW, mens en stor vindmølle typisk er på bare 2 MW, og man tester nå ut vindmøller på 3 MW. I tillegg kan en gasskraftgenerator gå kontinuerlig med full effekt, mens vindmøller er avhengig av vindstyrken. Ifølge oversikt på www.energifakta.no trengs det 170 vindmøller à 2 MW (3 000 timer brukstid) for å produsere 1 TWh strøm. I forhold til det planlagte gasskraftverket på Skogn trengs det dermed nesten 1 100 store vindmøller (2 MW) for å produsere tilsvarende mengde kraft.

Andre vil fokusere på utfordringen ved at produksjonsmengden for vindkraft er upålitelig og skiftende. Dette innebærer at det trengs betydelige produksjonsreserver i vannkraft, gasskraft eller annen energiproduksjon som kan kontrolleres. Denne uforutsigbarheten i produksjon kan også medføre vanskeligheter vedrørende prissetting på NordPool ASA-børsen dersom vindkraftandelen blir stor. Forsvaret har også uttalt seg kritisk til en del av vindmølleprosjektet, fordi det kan føre til problemer for radar og telekommunikasjonsutstyr.

Reiselivsnæringen er en av bransjene som er bekymret, og i et brev til myndighetene skriver de:

"En utbygging av vindmøller/vindmølleparker slik det nå synes å kunne utvikle seg, vil imidlertid kunne bli til stor skade for norske reiselivsnæringer. Det visuelle miljøet vil kunne undergrave den naturbaserte profilen vi nå søker å bygge de norske turistproduktene på.

Rent konkret vil vi henvise til prosjektet "Nasjonale turistveger", der Statens vegvesen i samarbeid med bl.a. RBL over flere år har arbeidet med å utvikle 18 vegstrekninger som skal bidra til å styrke Norges konkurransekraft i det internasjonale turistmarkedet. Grunntanken i dette omfattende utviklingsarbeidet er å gi de reisende en rik og variert kjøreopplevelse i det

ypperste av norsk natur. Turistvegene skal være turistprodukt med høy internasjonal kvalitet. Det viktigste kriterium for utvelgelse og planlegging av strekningene er:

Vegen skal gå gjennom landskap med unike naturkvaliteter. Dei nasjonale turistvegane skal vera foredla vegstrekingar gjennom landskap med unike naturkvaliteter. Variasjonar og kontrastar vil vera viktige for køyreopplevinga. Mennesket si utnytting av naturen langs vegen vil kunna forsterka (men også svekka) turisten si oppleving.

En ukritisk utbygging av vindmølleparker er klart blant de forhold som vil kunne svekke turistenes oppleving av vegene på en slik måte at det må vurderes hvorvidt det er riktig å satse på turistveger i de aktuelle områder. På en av de utvalgte strekningene i Finnmark, Varangerbotn - Hamningberg, er det nå lansert planer om bygging av 3 parker. I dette meget åpne landskapet vil bygging av vindmøller være et svært kompliserende element i forhold til realisering av en nasjonal turistveg. De investeringer som gjøres i turistvegen vil kunne vise seg å være verdiløse for alle deltagende aktører langs strekningen."

Forslagsstillerne ønsker ikke å prioritere vindmøller høyere enn vannkraft, gasskraft og andre energiressurser. Det viktigste er at vi finner miljøvennlige måter å produsere den strømmen vi trenger på, og så får forskere og næringslivet finne ut hvilken teknologi som er den beste. Det er ikke en god løsning dersom politikere skal bestemme hvilken teknologi som skal brukes ut fra hva de til enhver tid liker best.

I henhold til Regjeringen og stortingsflertallet er det en konkret målsetting for bygging av vindkraftverk som sier at en innen 2010 skal ha bygget vindkraftanlegg tilsvarende en produksjon på 3 TWh. Stortingsflertallets intensjon er at myndighetenes ulike rammebetingelser og våre naturgitte forutsetninger for vindkraftproduksjon, skal bidra til at aktørene finner vindkraftprosjektene så interessante at de besluttet utbygget i det omfang myndighetene har satt som mål. Ifølge Statistisk sentralbyrå ble det i 2001 produsert 27 GWh vindkraft, mens total kraftproduksjon i Norge var 121 608 GWh! Fryktelig lite. Dersom alle vindkraftanlegg som er planlagt, bygges ut, vil produksjonen øke til 1 800 GWh, nesten 1 pst. av kraftproduksjonen i Norge. Dette er altså langt fra nok til å oppfylle flertallets planer, men likevel en formidabel økning, som har fått enkelte aktører til å løfte en advarende pekefinger. Statnett nevner at det

vil koste rundt 5 mrd. kroner å bygge ut nettet fra Nord-Norge til Midt-Norge.

Statsråd Einar Steensnæs i Olje- og energidepartementet har selv gitt en del perspektiver på kostnader i henhold til målsetningen:

"Vindkraftpotensialet er stort i Nord-Norge, særlig i Finnmark. Nord-Norge har overskudd av kraft om sommeren og er i balanse i vinterperioden. Med store investeringer i ny vindkraft vil området få overskudd av kraft hele året. For å kunne utnytte vindkraftpotensialet i Nord-Norge, må det derfor investeres i nettet. Størrelsen på investeringene er selvsagt avhengig av hvor mye vindkraft som realiseres, og av plasseringen av de enkelte anlegg" ..., og "Til sammen er de totale nettkostnader ved å realisere om lag 1 000 MW i Nord-Norge stipulert til om lag 4 milliarder kr." ..., samt "Anleggsinvesteringer i vindkraftproduksjon varierer avhengig av plassering og adkomstmulighetene til anlegget. Det beregnes om lag 8 mill. kr pr. MW installert effekt. Dette innebærer investeringer på rundt 8 milliarder kr, fortsatt basert på en driftstid på 3 000 timer. Man har i løpet av de siste årene sett en reduksjon i kostnader forbundet med vindkraftproduksjon. Det er naturlig å tro at denne trenden vil fortsette etter som det er et sterkt økende marked for vindkraftanlegg samtidig som teknologien forbedres." (Stortingets spørretime 5. november 2003).

All den tid miljøbevegelsen og politiske myndigheter har vært pådrivere for å legge til grunn en samlet plan for vannkraftpotensialet, bør det på samme måte utvikles en samlet plan for vindkraftpotensialet. Denne planen må blant annet reflektere de totale utbyggingsplaner, behov for utbygging av strømmettet, miljøkonsekvenser fra vindmølleparker og tilhørende nettinvesteringer. I tillegg må det tas i betraktning interessene til reiseliv, lokalt næringsliv, sysselsetting, lokaldemokratiets ønsker med mer.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen innen utgangen av 2004 fremme en samlet plan som blant annet skal gi oversikt over kostnader, positive og negative miljøaspekter, innvirkning på reiseliv, forsyningssikkerhet og lignende ved bygging av vindkraftanlegg i Norge.

28. april 2004